

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 45/2022
02.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Бате Цветковића и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Илије Поповића, поднетом против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године и Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/22 од 12.07.2022. године и допуни захтева окривљених АА и ББ, поднетом против истих решења, у седници већа одржаној дана 02. новембра 2021. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Илије Поповића, само у односу на окривљену ББ, па се у односу на ову окривљену УКИДАЈУ правноснажна решења Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године и Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/22 од 12.07.2022. године и предмет враћа Вишем суду у Београду – Посебном одељењу за организовани криминал на поновно одлучивање у овом делу.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљених АА и ББ - адвоката Илије Поповића, поднет против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године и Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/22 од 12.07.2022. године у односу на окривљеног АА, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку и повреде закона из члана 441. став 3. Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу у односу на овог окривљеног исти захтев **ОДБАЦУЈЕ**.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена допуна захтева за заштиту законитости окривљених АА и ББ, поднета против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године и Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/22 од 12.07.2022. године.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године, остављено је на снази привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела, одређено решењем Вишег суда у Београду, Посебног одељења Пои-По1 16/10 од 15.03.2010. године, последњи пут контролисано и остављено на снази решењем тог суда од 21.05.2021. године, којим је од окривљених АА и ББ, те трећег лица ВВ привремено одузета имовина.

Истовремено је одређено да привремено одузимање имовине може трајати најдуже до доношења одлуке о захтеву за трајно одузимање имовине, те да ће привремено одузетом имовином управљати Дирекција за управљање одузетом имовином.

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/22 од 12.07.2022. године, одбијене су као неосноване жалбе окривљеног АА и ББ и пуномоћника трећег лица ВВ – адвоката Власте Штехера, изјављене против решења Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал Пои-По1 16/10 од 20.05.2022. године.

Против наведених правноснажних решења, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљених АА и ББ - адвокат Илија Поповић, и то у односу на окривљену ББ због повреде члана 441. став 3. ЗКП, у вези члана 35. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, а у односу на окривљеног АА због повреде одредаба члана 441. став 3. ЗКП у вези члана 23. став 2. Закона о одузимању имовине, те због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) у вези члана 4. став 2. ЗКП и члана 5. КЗ, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев као основан и преиначи побијана решења „у смислу непостојања услова за доношење побијаних одлука, а све у складу са одредбама важећег Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“ број 94/2016), односно да наложи да се имовина врати окривљеној ББ.

Против истих решења, допуну захтева за заштиту законитости поднели су окривљени АА и ББ, не наводећи законски основ, с тим што су уз допуну захтева доставили копију пресуде Апелационог суда у Београду – Посебног одељења Кж1По1 бр.18/21 од 15.06.2022. године.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев је основан у односу на окривљену ББ, док је у односу на окривљеног АА у погледу битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и у односу на повреду одредаба члана 441. став 3. ЗКП неоснован, а у осталом делу је недозвољен, односно нема законом прописан садржај.

Основано се захтевом за заштиту законитости браниоца Илије Поповића указује да је нижестепеним решењима у односу на окривљену ББ учињена повреда закона из члана 441. став 3. ЗКП у вези члана 35. став 1. у вези члана 25. став 2. тачка 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Наиме, побијаним првостепеним решењем, поред осталог, према окривљеној ББ остављено је на снази привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела, одређено решењем Вишег суда у Београду - Посебног одељења за организовани

криминал По-По1 16/10 од 15.03.2010. године, последњи пут контролисано и остављено на снази решењем истог суда од 21.05.2021. године, те одређено да привремено одузимање имовине може трајати најдуже до доношења одлуке о захтеву за трајно одузимање имовине. Другостепеним решењем, одбијене су као неосноване жалбе окривљеног АА и ББ, изјављене против тог решења.

Међутим, пре доношења другостепеног решења (решења Вишег суда у Београду, Посебног одељење за организовани криминал Пои-По1 16/10 – КвПо1 бр.382/2022 од 12.07.2022. године), пресудом Апелационог суда у Београду Кж1По1 бр.18/21 од 15.06.2022. године, ставом I потврђена је пресуда Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал КПо1 273/10 од 31.07.2020. године, којом је окривљена ББ ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело праће новца у продуженом трајању из члана 231. став 4. у вези става 1. и 2. КЗ у вези члана 61. КЗ, и у том делу је првостепена пресуда постала правноснажна.

Према одредби члана 25. став 2. тачка 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, суд решењем одређује привремено одузимање имовине ако постоје основи сумње да је физичко или правно лице извршило кривично дело из члана 2. тог закона, а одредбом члана 35. став 1. истог закона прописано је да решење о укидању привременог одузимања имовине из члана 34. став 3. тог закона доноси судија за претходни поступак, односно председник већа пред којим се одржава главни претрес, ако се појаве околности које указују да даља примена привременог одузимања имовине није оправдана.

Одредбом члана 34. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, прописано је да суд до подношења захтева за трајно одузимање имовине, најмање једном годишње по службеној дужности преиспитује одлуку о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела, те да у оправданим случајевима може ту одлуку укинути, или је заменити мером забране располагања привремено одузетом имовином.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те чињеницу да је пресудом Апелационог суда у Београду Кж1По1 бр.18/21 од 15.06.2022. године окривљена ББ правноснажно ослобођена од оптужбе да је извршила кривично дело праће новца у продуженом трајању из члана 231. став 4. у вези става 1. и 2. КЗ у вези члана 61. КЗ, дакле, да је у конкретном случају престао да постоји неопходан услов који оправдава егзистенцију решења о привременом одузимању имовине од окривљене (односно постојање основа сумње да је извршила кривично дело из члана 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела), то је Виши суд у Београду - Посебно одељење за организовани криминал био дужан да сходно одредби члана 34. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела укине меру привременог одузимања имовине према окривљеној ББ.

Како Виши суд у Београду - Посебно одељење за организовани криминал то није учинио, то је на овај начин учинио повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП у вези члана 35. став 1. у вези члана 25. став 2. тачка 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, а што се основано истиче у поднетом захтеву.

Стога је Врховни касациони суд усвојио захтев за заштиту законитости браниоца Илије Поповића у овом делу као основан и укинио правноснажно решење у односу на окривљену ББ, а предмет вратио Вишем суду у Београду - Посебном одељењу на поновно одлучивање.

У поновном поступку, Виши суд у Београду - Посебно одељење за организовани криминал ће имати у виду примедбе наведене у овој пресуди и поступити по истим, те донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП одлучио као у изреци пресуде, под тачком I.

У делу који се односи на окривљеног АА, захтев за заштиту законитости браниоца Илије Поповића одбијен је као неоснован, у делу који се односи на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и из члана 441. став 3. ЗКП, док је у осталом делу одбачен.

Указујући на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и из члана 441. став 3. ЗКП, бранилац Илија Поповић у захтеву за заштиту законитости истиче да је Виши суд у Београду - Посебно одељење, решењем ПоИ По1 бр.16/10 од 24.03.2017. године, примењујући одредбе „новог Закона о одузимању имовине“, одредио да привремено одузимање имовине према окривљеном АА може трајати најдуже до 24.03.2018. године, па како је побијаним првостепеним решењем (ПоИ По1 бр.16/10 од 20.05.2022. године) остављено на снази иницијално решење и поред тога што је о привременом одузимању имовине већ правноснажно одлучено решењем тог суда под бројем ПоИ По1 бр.16/10 од 24.03.2017. године, то је побијаним решењем учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, обзиром да је „ствар већ правноснажно пресуђена“.

Према ставу браниоца, нижестепеним решењима учињене су и повреде одредаба члана 34. став 4, члана 58. став 4. и члана 16. Устава Републике Србије, те одредбе прописане Протоколом 1 члан 1. у вези члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и члан 4. Протокола 7. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Изнете наводе захтева Врховни касациони суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Предмет одлучивања у побијаним правноснажним решењима било је преиспитивање, по службеној дужности, оправданости даљег трајања претходно правноснажне изречене мере привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела. Приликом тог преиспитивања, суд није овлашћен да испитује основаност и законитост правноснажне одлуке којом је та имовина претходно правноснажно привремено одузета, већ само одлучује о томе да ли и даље постоје околности утврђене том правноснажном одлуком које оправдавају њено даље трајање или су се појавиле околности које указују да даља примена наведене мере није оправдана и да је треба укинути, или су се појавиле околности које указују да се и блажом мером може обезбедити трајно одузимање имовине, у ком случају се мера привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела замењује мером забране располагања таквом имовином.

У конкретном случају, суд је нашао да и даље постоје околности које оправдавају даље трајање мере привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела, утврђене правноснажним решењем ПоИ По1 16/10 од 15.03.2010. године, које је остављено на снази решењем истог суда од 21.05.2021. године. Стога се у конкретном случају не ради о правноснажно пресуђеној ствари у смислу одредбе члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, већ о преиспитивању по службеној дужности оправданости даљег трајања претходно правноснажно изречене мере привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела, дакле не одлучује се поново о већ правноснажно изреченој мери према одредбама тренутно важећег закона, већ се

зависно од појаве нових околности, утврђује да ли је даље трајање мере оправдано или није, или се и благом мером може обезбедити одузимање такве имовине. При томе, у побијаним решењима закон је правилно примењен, јер су иста донета у складу са одредбама члана 25. став 2. у вези члана 34. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Према томе, неосновано бранилац окривљеног у односу на окривљеног АА указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, као и на повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП. Стога је Врховни касациони суд поднети захтев у овом делу одбио као неоснован, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП.

У преосталом делу, захтев за заштиту законитости је одбачен, јер је недозвољен, односно нема законом прописан садржај.

Наиме, у поднетом захтеву бранилац указује и на повреду одредаба члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, те члана 4. Протокола 7. уз Конвенцију, и члана 1. Протокола 1. Конвенције, као и на повреду одредаба члана 34. став 4, члана 58. став 4. и члана 16. Устава Републике Србије. Међутим, како бранилац у смислу члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП уз захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђено да је окривљеном или другом учеснику у поступку повређено или ускраћено људско право и слобода који су зајемчени Уставом или Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и додатним протоколима – то је захтев у овом делу одбачен јер нема законом прописан садржај, на основу члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП.

Према наводима захтева, доношењем побијаних решења уједно је учињена и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. став 2. КЗ, јер је на окривљеног примењен закон који се не може применити, јер суд није применио закон најблажи за учиниоца, односно Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела који је касније донет („Сл. гласник РС“, 94/2016 од 02.12.2016. године), а не закон по ком је мера привременог одузимања имовине донета („Сл. гласник РС“ број 97/2008 од 27.10.2009. године).

Међутим, имајући у виду да бранилац не наводи на који начин је нижестепеним решењима учињена повреда кривичног закона по питању да ли је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се не може применити, те да се повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП односи на примену одредаба Кривичног законика, а не на примену одредаба Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости у овом делу одбацио као недозвољен, на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП у вези члана 485. став 4. ЗКП.

Допуна захтева, који су поднели окривљени АА и ББ, поднета против побијаних правноснажних решења, одбачена је као недозвољена.

Ово стога што је одредбом члана 483. став 3. ЗКП прописано да окривљени може поднети захтев за заштиту законитости искључиво преко браниоца, па како су допуна захтева поднели окривљени АА и ББ, који сходно одредби члана 483. став 3. ЗКП нису овлашћени да лично подносе захтев, а самим тим ни допуна захтева за заштиту законитости, то је Врховни касациони суд допуна захтева одбацио као недозвољену, на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП.

Са свега изложеног, донета је одлука као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.**

**Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**